

Η παράσταση δεν ήταν διασκεδαστική

> «Δεν είμαι εγώ» του Γρηγόριου Ξενόπουλου από το ΘΟΚ

ΕΙΝΑΙ σχεδόν ασφαλές ο σκηνοθέτης μιας παράστασης να παίρνει εκ των προτέρων τη στάση του υπερασπιστή του δικαιώματος του λαού (και ο λαός αμέσως αρχίζει να ακούγεται με Λάμδα κεφαλαίο) για ξέγνοιαστη διασκέδαση. Το πρώτο επιχείρημα συνήθως παρουσιάζεται σε συμπαγή συνδυασμό μ' έναν άλλο, που αφορά τα κριτήρια του κατανοητού και προσιτού είδους διασκέδασης, κατάλληλου για τους θεατές «όλων των κοινωνικών στρωμάτων».

Λέω «ασφαλές», επειδή οποιαδήποτε αρνητική άποψη για το τελικό αποτέλεσμα της εμπιπτουσας στα πιο πάνω χαραγμένα πλαίσια θεατρικής πράξης πιθανό να θεωρηθεί ασυμφωνία με το δικαίωμα του «λαού» να διασκεδάζει ξέγνοιαστα στο «πανηγύρι χαράς» όπου τον προσκάλεσε ο σκηνοθέτης. Και ο εκφράζων την αρνητική άποψη κινδυνεύει να καταταχθεί στην κατηγορία των πληκτικών θεωρητικών, οι βαρύγδουπες φιλοσοφίες των οποίων είναι μακριά από την πρακτική του θεάτρου.

Η σκηνοθέτης της παραγωγής της Κύριας Σκηνής του ΘΟΚ του «Δεν είμαι εγώ» Πίτσα Αντωνιάδου στο σημείωμά της στο πρόγραμμα της παράστασης παρουσιάζεται ταυτισμένη με τον ίδιο τον Ξενόπουλο.

Όμως η ταύτιση είναι φαινομενική. Στο απόσπασμα «Η διασκεδαστική Τέχνη» ο Ξενόπουλος υποστηρίζει ότι κάθε αληθινή τέχνη διασκεδάζει. Αυτό δεν την απαλλάσσει από τα άλλα «καθήκοντά» της, όπως, π.χ. να κινεί τη σκέψη μας. «Η τέχνη δεν κρίνεται από την ευχαρίστηση ή την ανία που προξενεί», λέει ο Ξενόπουλος. Είναι φανερό ότι για κείνον η λέξη «διασκεδαστική» είναι συνώνυμο με τη λέξη «ενδιαφέρουσα». Τέχνη ενδιαφέρουσα, τέχνη σημαίνουσα, τέχνη-πρόκληση για σκέψη και συναίσθημα, τέχνη - πρόσκληση σε γέλιο και συγκίνηση.

Η παράσταση του ΘΟΚ δεν είναι διασκεδαστική ακριβώς επειδή δεν είναι ενδιαφέρουσα.

Όποιος επιλέγει να ανεβάσει σήμερα Ξενόπουλο πρέπει να υποκινείται από αγάπη ή προς το συγκεκριμένο θεατρικό είδος, ή προς την εποχή που απεικονίζεται στα έργα του. Ας μιλήσουμε πρώτα για τα γνωρίσματα του είδους. Από πού αντλεί η σκηνοθεσία την

εντύπωση ότι το «Δεν είμαι εγώ» προσφέρεται για να στηθεί ένα «πανηγύριχα-

ράς»; Χωρίς να έχει πίκρα ή σαρκασμό, το χιούμορ του Ξενόπουλου έχει ρεαλι-

στική διαύγεια, έχει ψυχολογική ακρίβεια και κοινωνική συνείδηση. Ποτέ δε φτάνει στη σατιρική υπερβολή, δε φτιάχνει γελοιογραφίες, αλλά στα σκίτσα του διαγράφονται και τα χαρακτηριστικά του κοινωνικού τύπου, και οι λεπτομέρειες της εξωτερικής και εσωτερικής συμπεριφοράς των προσώπων του. Η μαστοριά ενός έμπειρου κωμωδιογράφου δεν αξίζει να χαθεί μέσα σ' ένα «πανηγύρι» και η «χαρά» δε συμβαδίζει με το έξυπνο χιούμορ του συγγραφέα.

Όσον αφορά στην εποχή, ο σκηνογράφος της παράστασης Άντρος Ρόπαλης και ο ενδυματολόγος Λάκης Γενεθλής ήταν αυτοί που την απεικόνισαν στη σκηνή του ΘΟΚ (και οι δύο πιο φλύαρα, πιο πληθωρικά απ' ό,τι σήκωναν οι απλές γραμμές του κειμένου). Η σκηνοθετική γραμμή ξέφυγε από την αισθητική της εποχής στο κολλάζ των μουσικοχορευτικών νούμερων (μουσική Γιούρι Στούπελ, χορογραφία Μαρία Μέση). Δεν αντανάκλασαν την εποχή ούτε και οι μορφές της παράστασης, πρώτα απ' όλα επειδή οι υποκριτικοί τόνοι των ηθοποιών δεν ήταν εναρμονισμένοι σε μια ενιαία φόρμουλα, δεν

Σκηνοθεσία: Πίτσα Αντωνιάδου.
Σκηνικά: Άντρος Ρόπαλης.
Κοστούμια: Λάκης Γενεθλής.
Μουσική: Γιούρι Στούπελ.
Στίχοι: Γιάννης Καλατζόπουλος.
Φωτισμοί: Γιώργος Κουκουμάς.
Παίζουν: Νικολέτα Χριστοφόρου, Ηλέκτρα Φωτιάδου, Έλενα Παπαδοπούλου, Ορέστης Σοφοκλέους, Ιωάννα Σιαφκάλη, Λένια Σορόκου, Έμιλυ Παπαδοπούλου, Σταύρος Λούρας, Μαρία Μαργέτη, Ντίνα Χατζηγιάννη, Νεοκλής Νεοκλέους, Θεόδωρος Μιχαλίδης, Έλενα Δημητρίου, Στέλλα Φυρογέννη, Ανδρέας Τσουρής, Χριστόφορος Χριστοφόρου.

αποτελούσαν μια αισθητική οντότητα. Ποια γνωρίσματα εποχής και ποιους κανόνες του είδους μπορεί να αναζητή κανείς όταν οι υποκριτικές συμπεριφορές των, π.χ., Μαρίας Μαργέτη ή της Νικολέττας Χριστοφόρου δεν έχουν καμία σχέση με τις μανιέρες των υπολοίπων.

Μερικοί στήνουν δικό τους «πανηγύρι χαράς» όπως ο Ανδρέας Τσουρής και ο Χριστόφορος Χριστοφόρου, άλλοι εκτελούντα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί με επαγγελματισμό και αδιαφορία όπως η Στέλλα Φυρογέννη, άλλοι δεν ταιριάζουν στο ρόλο τους όπως η Έλενα Παπαδοπούλου. Ο Σταύρος Λούρας δεν είχε κέφια, παρ' ό,τι μπορούσε να πάρει την παράσταση πάνω του αν ήθελε, ο Νεοκλής Νεοκλέους ήταν επαγγελματικά ευσυνειδητός.

Ασάφειες σκηνοθετικών οδηγιών; Απουσία γενικής αισθητικής φόρμουλας; Η παράσταση του ΘΟΚ δεν ήταν διασκεδαστική.

ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ

Υ.Γ. Δύο θητείες στο Δ.Σ. του ΘΟΚ, δεν έτυχε να ανατεθεί δουλειά για τον Οργανισμό σε μέλος του Συμβουλίου. Τι έχει αλλάξει; Δε μπορεί να είναι η δεοντολογία, κάτι άλλο θα είναι. Ν.Μ.